

(مقاله کوتاه)

اولین گزارش دو گونه از کنه‌های خانواده Ameroseiidae (Acari: Mesostigmata) از ایران و گیلان

جلیل حاجی‌زاده^{۱*}، سارا رامرودی^۲ و پتر مسان^۳

۱ و ۲ به ترتیب دانشیار و دانشجوی دکتری حشره‌شناسی کشاورزی گروه گیاه‌پزشکی دانشکده علوم کشاورزی دانشگاه گیلان، ۳ محقق کنه-شناس آکادمی علوم اسلواکی

تاریخ دریافت: ۹۲/۲/۱۴ تاریخ پذیرش: ۹۲/۶/۲۰

چکیده

در بررسی فون کنه‌های خانواده Ameroseiidae در استان گیلان در سال‌های ۱۳۹۱-۱۳۹۲ دو گونه جمع‌آوری و شناسایی شدند. گونه *Ameroseius furcatus* Karg 1971 از منطقه داماش رودبار (36° 45' 16.49" N, 49° 48' 11.05" E) و گونه *Epicriopsis palustris* Karg, 1971 از تالش (37° 21' 54" N, 50° 5' 34" E)، شفت (37° 9' 24" N, 49° 24' 26" E)، سیاهکل (36° 56' 0" N, 49° 54' 0" E)، فومن (37° 13' 48" N, 49° 17' 24" E) و رستم آباد رودبار (36° 53' 54" N, 49° 29' 26" E) جمع‌آوری و شناسایی شدند. گونه اول برای فون کنه‌های ایران و گونه دوم برای استان گیلان جدید بودند. نمونه‌های جمع‌آوری شده توسط دکتر پتر مسان از آکادمی علوم کشور اسلواکی شناسایی شدند. به علاوه فهرستی از ۲۲ گونه از کنه‌های خانواده Ameroseiidae که تا کنون از ایران گزارش شده‌اند تهیه شده است.

واژه‌های کلیدی: Ameroseiidae، ایران، گیلان، گزارش جدید

واقع شده، حاوی یک جفت موهای پیش‌مخرجی و سه موی اطراف‌مخرجی؛ پریتريم تا نزديكي موی J₁ امتداد دارد، طول پاهای اول تا چهارم به ترتیب ۳۳۶، ۲۴۸، ۲۵۶ و ۳۱۲ میکرون؛ تکتوم تقریباً سه گوش، کم عرض در جلو به شکل زاویه منفرجه؛ آپوتل پالپ دو شاخه، انگشت ثابت کلیسر دارای سه دندان است. این گونه از منطقه داماش رودبار (E 11.05" 48' 49°, N 16.49" 45' 36°) از نمونه خاک جمع‌آوری شد. این اولین گزارش از این گونه از ایران است. مناطق انتشار آن ناحیه کریمه اکرین و برخی نواحی اروپا بوده است (Karg, 1993).

***Epicriopsis palustris* Karg, 1971 (شکل ۱-ب)**

ویژگی‌های ماده: صفحه پشتی ایدیوزوما بیضوی و مشبک، دارای تزئینات ستاره‌ای شکل، به طول ۳۸۴ و عرض ۲۲۴ میکرون، موهای سطح پشتی بلند و خاردار، موهای J₂ به قاعده موی بعدی نمی‌رسند؛ طول برخی از موها بدین قرار است J₁ 36، J₂ 20، J₃ 28، J₄ 120، J₅ 48، J₆ 160، J₇ 152 و Z₅ 88؛ پای اول بلند، بلندتر از سایر پاهای، به طول ۳۶۰ میکرون؛ تکتوم تقریباً سه گوش با حاشیه جلویی برآمده و قوسی شکل و حاشیه عقبی قوسی شکل و دنداندار؛ آپوتل پالپ دو شاخه است. این گونه از تالش (N 21' 54" 37°، E 34' 5" 50°)، شفت (N 9' 24" 37°، E 26' 24" 49°)، سیاهکل (N 0' 56" 36°، E 0' 54" 49°)، فومن (N 13' 48" 37°، E 17' 24" 49°)، و رستم آباد رودبار (N 53' 54" 36°، E 29' 26" 49°) از نمونه‌های خاک جمع‌آوری شد. این اولین گزارش از این گونه از استان گیلان است، این گونه قبلاً از استان زنجان ایران و اروپا گزارش شده است (Karg, 1993; Kazemi and Rajaei, 2013).

کنه‌های خانواده *Ameroseiidae* در خاک، خاکبرگ، بقایای گیاهی، انبارها، فضولات دامی، روی خزه و قارچ‌ها، درون لانه پستانداران کوچک و حشرات یافت می‌شوند و ممکن است شکارگر، قارچ‌خوار و پولن‌خوار باشند (Karg, 1993). بر اساس منابع موجود تا کنون ۲۱ گونه از کنه‌های این خانواده از ایران گزارش شده است (Kamali et al., 2001; Kazemi and Rajaei, 2013; Hajizadehet al., 2013) (جدول ۱). طی این مقاله گونه *Ameroseius furcatus* Karg برای اولین بار از ایران و گونه *Epicriopsis palustris* Karg برای اولین بار از استان گیلان گزارش می‌شوند. دو گونه مذکور بر اساس نمونه‌های ارسالی توسط دکتر مسان (محقق کنه شناس از آکادمی علوم اسلواکی) شناسایی شدند.

***Ameroseius furcatus* Karg, 1971 (شکل ۱-الف)**

ویژگی‌های ماده: صفحه پشتی ایدیوزوما بیضوی و مشبک، دارای فرورفتگی‌های حفره مانند، به طول ۳۸۵-۳۵۰ و عرض ۲۷۰-۲۲۵ میکرون، سطح پشتی ایدیوزوما را به طور کامل پوشانده، فاقد منفذ، دارای ۲۹ جفت مو، موهای سطح پشتی سوزنی شکل کمی خاردار، بلند و کوتاه، موهای بخش عقبی ایدیوزوما ضخیمتر از موهای جلویی، موی J₁ پرورش، موی Z₅ به طور مشخص بلندتر از سایر موها، کمی بلندتر از موی J₄، موی J₄ از حاشیه عقبی صفحه پشتی ایدیوزوما بیرون زده، طول برخی از موها بدین قرار است J₁ 24، J₂ 23، J₃ 48، J₄ 35، J₅ 48، J₆ 48، J₇ 60، J₈ 80 و Z₅ 100؛ ترتیواسترونوم در انتها دوشاخه، صفحه سینه‌ای تقریباً مربعی شکل، حاوی دو جفت موی سینه‌ای، به طول ۵۲ و عرض ۶۰ میکرون، موی سینه‌ای سوم روی صفحه پس سینه‌ای؛ صفحه شکمی مخرجی بزرگ، تقریباً پنج و چهی، مقداری مشبک، به طول ۸۸ و عرض ۱۱۲ میکرون، در نزدیکی صفحه جنسی

جدول ۱- فهرست کنه‌های خانواده Ameroseiidae ایران

Table 1: Checklist of Iranian ameroseiid mites (Mesostigmata: Ameroseiidae)

No.	Species	Related reference
1	<i>Ameroseius corbiculus</i> (Sowerby, 1806)	Kamali <i>et al.</i> , 2001; Kazemi and Rajaei, 2013; Hajizadeh <i>et al.</i> , 2013
2	<i>Ameroseius corniculus</i> Karg, 1971	Kazemi and Rajaei, 2013; Hajizadeh <i>et al.</i> , 2013
3	<i>Ameroseius fungicolis</i> Mašán, 1998	Kazemi and Rajaei, 2013; Hajizadeh <i>et al.</i> , 2013
4	<i>Ameroseius furcatus</i> Karg, 1971	This study
5	<i>Ameroseius insignis</i> Bernhard, 1963	Kamali <i>et al.</i> (2001); Kazemi and Rajaei, 2013; Hajizadeh <i>et al.</i> , 2013
6	<i>Ameroseius lidiae</i> Bregetova, 1977	Kamali <i>et al.</i> (2001); Kazemi and Rajaei, 2013; Hajizadeh <i>et al.</i> , 2013
7	<i>Ameroseius ornatus</i> Womersley, 1956	Kazemi and Rajaei, 2013
8	<i>Ameroseius sculptilis</i> Berlese, 1916	Hajizadeh <i>et al.</i> , 2013
9	<i>Ameroseius</i> (<i>K.</i>) <i>bassolsae</i> Vargas & Polaco, 2001	Kazemi and Rajaei, 2013; Hajizadeh <i>et al.</i> , 2013
10	<i>Ameroseius</i> (<i>K.</i>) <i>eumorphus</i> Bregetova, 1977	Kazemi and Rajaei, 2013; Hajizadeh <i>et al.</i> , 2013
11	<i>Ameroseius</i> (<i>K.</i>) <i>lanceosetis</i> Livshitz & Mitrofanov, 1975	Hajizadeh <i>et al.</i> , 2013
12	<i>Ameroseius</i> (<i>K.</i>) <i>nova</i> (Nasr & Abou-Awad, 1986)	Kazemi and Rajaei, 2013; Hajizadeh <i>et al.</i> , 2013
13	<i>Ameroseius</i> (<i>K.</i>) <i>parplumosus</i> (Nasr & Abou-Awad, 1986)	Kazemi and Rajaei, 2013; Hajizadeh <i>et al.</i> , 2013
14	<i>Ameroseius</i> (<i>K.</i>) <i>pavidus</i> (C.L. Koch, 1839)	Kamali <i>et al.</i> (2001)
15	<i>Ameroseius</i> (<i>K.</i>) <i>plumea</i> Oudemans, 1930	Kazemi and Rajaei, 2013; Hajizadeh <i>et al.</i> , 2013
16	<i>Ameroseius</i> (<i>K.</i>) <i>plumigerus</i> (Oudemans, 1930)	Kamali <i>et al.</i> (2001); Kazemi and Rajaei, 2013; Hajizadeh <i>et al.</i> , 2013
17	<i>Ameroseius</i> (<i>K.</i>) <i>plumosus</i> (Oudemans, 1902)	Kamali <i>et al.</i> (2001); Kazemi and Rajaei, 2013; Hajizadeh <i>et al.</i> , 2013
18	<i>Ameroseius</i> (<i>K.</i>) <i>pseudoplumosus</i> Rack, 1972	Kazemi and Rajaei, 2013
19	<i>Epicriopsis horridus</i> (Kramer, 1876)	Kazemi and Rajaei, 2013; Hajizadeh <i>et al.</i> , 2013
20	<i>Epicriopsis palustris</i> Karg, 1971	Kazemi and Rajaei, 2013
21	<i>Neocypholaelaps rotundus</i> (Womersley, 1956)	Hajizadeh <i>et al.</i> , 2013
22	<i>Sertitympanum aegyptiacus</i> Nasr & Abou-Awad, 1986	Kazemi and Rajaei, 2013; Hajizadeh <i>et al.</i> , 2013

شکل ۱- الف، کنه ماده *Ameroseius furcatus* Karg، ب، کنه ماده *Epicriopsis palustris* Karg
 Figure 1. A- Adult female *Ameroseius furcatus* Karg; B- Adult female *Epicriopsis palustris* Karg

References

- Hajizadeh, J., Tajmiri, P. and Mašán, P.** 2013. Redescription of *Ameroseius lanceosetis* Livshitz and Mitrofanov, 1975 (Acari: Mesostigmata), with a checklist and a key to the ameroseiid mites of Iran. **International Journal of Acarology** 39 (2): 146-152.
- Kamali, K., Ostovan, H. and Atamehr, A.** 2001. A Catalog of Mites & Ticks (Acari) of Iran. Islamic Azad University Scientific Publication Center, 192 pp.
- Karg, W.** 1971a. Acari (Acarina), Milben. Unterordnung Anactinochaeta (Parasitiformes). **Die freilebenden Gamasina (Gamasides), Raubmilben. Die Tierwelt Deutschlands** 59: 1- 475 (in German).
- Karg, W.** 1971b. Zur Kenntnis der Gattungen *Cheiroseius* Berlese und *Epicriopsis* Berlese (Acarina, Parasitiformes). **Abhandlungen und Berichte des Naturkundemuseums Görlitz**, 46 (6): 1-8.
- Karg, W.** 1993. Acari (Acarina), Milben. Parasitiformes (Anactinochaeta) Cohors Gamasina. Leach, Raubmilben. **Tierwelt Deutschlands** 59. 2nd ed., überarbeitete Auflage. Stuttgart, New York: Gustav Fischer Verlag, Jena, 523 pp. (in German).
- Kazemi, S. and Rajaei, A.** 2013. An annotated checklist of Iranian Mesostigmata (Acari), excluding the family Phytoseiidae. **Persian Journal of Acarology** 2 (1): 53–158.

(Short paper)

First report of two ameroseiid (Mesostigmata: Ameroseiidae) mite species from Iran and Guilan Province

J. Hajizadeh^{1*}, S. Ramrody² and P. Masan³

1, 2. Associate Professor and PhD. Student of Agricultural Entomology respectively, Department of Plant Protection, Faculty of Agricultural Sciences, University of Guilan, Rasht, Iran. 3. Professor of Acarology, Institute of Zoology, Slovak Academy of Sciences, Dúbravská cesta 9, SK-845 06 Bratislava, Slovakia

(Received: May 4, 2013- Accepted: September 11, 2013)

Abstract

In a faunal study two ameroseiid (Ameroseiidae) mite species were collected and identified from Guilan province, Northern Iran during 2012-2013. The *Ameroseius furcatus* Karg, 1971 was collected from soil under unknown host plant in Damash region, Rudbar city (36° 45' 16.49" N, 49° 48' 11.05" E) and *Epicriopsis palustris* Karg, 1971 was collected from soil samples in Talesh (37° 21' 54" N, 50° 5' 34" E), Shaft (37° 9' 24" N, 49° 24' 26" E), Siahkal (36° 56' 0" N, 49° 54' 0" E), Fuman (37° 13' 48" N, 49° 17' 24" E) and Rostamabad (36° 53' 54" N, 49° 29' 26" E). The first species is new record for Iran mites fauna and second species is new record for Guilan province mites fauna. The collected specimens were identified by Dr. Peter Masan from Slovakia Academy of Sciences. Also a checklist of 22 known species of family Ameroseiidae recorded from Iran is provided.

Key words: Ameroseiidae, Iran, Guilan, New record

*Corresponding author: hajizadeh@guilan.ac.ir